

22 maart 2011

Conceptwetsvoorstel rechtsbijstand en politieverhoor

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering tot aanvulling van de regeling van het politieverhoor van de verdachte, diens aanhouding en voorgeleiding aan de officier van justitie, de inverzekeringstelling en het recht op rechtsbijstand in het strafproces (Wet rechtsbijstand en politieverhoor)

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is in het Wetboek van Strafvordering aanvullende bepalingen op te nemen van de regeling van het politieverhoor van de verdachte, diens recht op rechtsbijstand in het strafproces, van de aanhouding, het ophouden voor onderzoek, en de inverzekeringstelling ;
Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Het Wetboek van Strafvordering wordt als volgt gewijzigd

A

Artikel 27, derde lid, komt te luiden:

3. De verdachte die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheerst, is bevoegd zich te laten bijstaan door een tolk.

B

Ingevoegd na artikel 27b worden artikel 27c en 27d die luiden:

Artikel 27c (mededeling aan verdachte bij politieverhoor)

1. Aan de verdachte wordt bij zijn staandehouding of aanhouding meegedeeld terzake van welk strafbaar feit hij als verdachte is aangemerkt. Het verhoor van een aangehouden verdachte vindt zo veel mogelijk plaats op het politiebureau of op een

andere door de hulpofficier van justitie of de officier van justitie aangewezen plaats van verhoor.

2. De opsporingsambtenaar die een persoon uitnodigt op het politiebureau te verschijnen ten behoeve van het afleggen van een verklaring dan wel telefonisch hoort, deelt daarbij mee of hij deze als getuige of verdachte hoort. Aan de verdachte wordt meegedeeld ter zake van welk strafbaar feit hij als verdachte is aangemerkt. Bij gelegenheid van de uitnodiging aan de verdachte voor een verhoor wordt tevens mededeling gedaan van zijn rechten bedoeld in artikel 27d.

Artikel 27d (mededeling van rechten aan verdachte)

1. Aan de aangehouden verdachte wordt voorafgaand aan zijn eerste verhoor mondeling en schriftelijk mededeling gedaan van de rechten die hem toekomen. Het betreft, onverminderd artikel 29, tweede lid, het recht op rechtsbijstand bedoeld in artikel 28, eerste lid, het recht op vertolking en vertaling bedoeld in artikel 27, derde lid, het recht een naaste te doen verwittigen van zijn vrijheidsbeneming en het recht op kennisneming van de processtukken op de wijze bepaald in de artikelen 30 tot en met 34.
2. De aan de verdachte toekomende rechten komen tevens toe aan de veroordeelde tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld of te wiens aanzien op een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht niet onherroepelijk is beslist.

C

Artikel 28 komt te luiden :

Artikel 28 (mededeling van recht op rechtsbijstand)

1. De verdachte is bevoegd zich, overeenkomstig de bepalingen van de Derde Titel van dit Boek, door een of meer gekozen raadslieden te doen bijstaan. Aan de verdachte die geen gekozen raadsman heeft, wordt op zijn verzoek en in de gevallen bij de wet bepaald door een aangewezen raadsman rechtsbijstand verleend. Op grond van de Wet op de rechtsbijstand kan in bijzondere gevallen meer dan een raadsman worden aangewezen.
2. Omtrent zijn bevoegdheid om bijstand te verzoeken van een raadsman wordt de verdachte die geen gekozen raadsman heeft ingelicht:
  - a. na aanhouding voorafgaand aan het eerste verhoor door de hulpofficier van justitie, voor de inverzekeringstelling of voor de vordering tot inbewaringstelling door de hulpofficier van justitie of de officier van justitie,
  - b. in geval van enig onderzoek verricht door de rechter-commissaris *op grond van de artikelen 181 tot en met 183 [wetsvoorstel 32 177: versterking rechter-commissaris]*, door deze of door degene die in opdracht van de rechter-commissaris met het verhoor is belast, bij het eerste verhoor;
  - c. in geval van aantekening van hoger beroep of beroep in cassatie, door de griffier.
3. De bevoegdheid van de verdachte om bijstand van een raadsman te verzoeken, wordt bovendien vermeld bij de betekening van de dagvaarding ter terechtzitting, van een kennisgeving van verdere vervolging, van een door het openbaar ministerie ingesteld hoger beroep of beroep in cassatie, en bij de kennisgeving van de dag der behandeling in cassatie, in het gerechtelijk schrijven door uitreiking waarvan de betekening geschiedt.

4. De hulpofficier van justitie stelt de raad voor rechtsbijstand in kennis van de omstandigheid dat een verdachte is aangehouden terzake van een feit waarop naar de wettelijke omschrijving zes jaar of meer gevangenisstraf is gesteld dan wel terzake van een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten en de verdachte te kennen heeft gegeven dat hij gebruik wenst te maken van zijn bevoegdheid bedoeld in het eerste lid.

D

Na artikel 28 wordt ingevoegd artikel 28a en 28b die luiden,

Artikel 28a (contacten raadsman en verdachte)

1. De aangehouden verdachte wordt de gelegenheid verschaft om voorafgaand aan het eerste verhoor gedurende een half uur een onderhoud te hebben met zijn raadsman.
2. De verdachte wordt, telkens wanneer hij dit verzoekt, zo veel mogelijk de gelegenheid verschaft om zich met zijn raadsman of raadsliden in verbinding te stellen.
3. De verdachte kan welbewust en vrijwillig afstand doen van het onderhoud dat hem op grond van het eerste lid toekomt, met dien verstande dat de aangehouden verdachte van een strafbaar feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld van zes jaar of meer slechts afstand kan doen van zijn recht op een onderhoud als bedoeld in het eerste lid, nadat hij door een raadsman over de consequenties daarvan is ingelicht. Van de afstand wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

Artikel 28b (aanwezigheid raadsman bij (politie)verhoor)

1. Op verzoek van de aangehouden verdachte kan de raadsman het verhoor wegens verdenking van een strafbaar feit waarop naar de wettelijke omschrijving gevangenisstraf is gesteld van zes jaar of meer, bijwonen, tenzij het belang van het onderzoek dit verbiedt.
2. Van de omstandigheid dat toelating van de raadsman op grond van het belang van het onderzoek wordt geweigerd, wordt de officier van justitie in kennis gesteld.
3. Indien de raadsman van de verdachte niet wordt toegelaten, wordt het verhoor opgenomen op bij ministeriële regeling te bepalen wijze.

E

Artikel 29 komt te luiden:

Artikel 29 (cautie)

1. In alle gevallen waarin iemand als verdachte wordt gehoord, onthoudt de verhorende rechter of ambtenaar zich van alles wat de strekking heeft een verklaring te verkrijgen waarvan niet kan worden gezegd dat zij in vrijheid is afgelegd.
2. De verdachte is niet tot antwoorden verplicht. Voor de aanvang van het verhoor wordt de verdachte medegedeeld dat hij niet tot antwoorden is verplicht. Deze mededeling wordt in het proces-verbaal opgenomen.

F

Onder vernummering van artikel 29a tot artikel 29b, wordt een nieuw artikel 29a ingevoegd dat luidt:

Artikel 29a (weergave van verhoor)

1. Het proces-verbaal vermeldt het tijdstip waarop het verhoor is aangevangen, eventueel wordt onderbroken en hervat, en waarop het is beëindigd. Het vermeldt voorts de identiteit van de personen die bij het verhoor aanwezig zijn en die daaraan deelnemen. Voorts wordt vermeld of geluids- of filmopnamen van het verhoor zijn gemaakt.
2. De verklaringen van de verdachte, in het bijzonder die welke een bekentenis van schuld inhouden, worden in het proces-verbaal van het verhoor zo veel mogelijk in zijn eigen woorden opgenomen. Het proces-verbaal bevat een volledige weergave onderdelen van de verklaring van de verdachte, voor zo veel mogelijk in vraag en antwoordvorm.
3. Aan de verdachte wordt de gelegenheid geboden om opmerkingen te maken over de weergave van zijn verklaring in het proces-verbaal. Indien hij met de verklaring instemt, ondertekent hij deze.
4. Na afloop van het verhoor wordt hem de gelegenheid geboden zijn lezing van het feit waarover hij is gehoord, op schrift te stellen, ten behoeve van voeging bij de processtukken.
5. Onverminderd het bepaalde in artikel 28b, derde lid, worden van bij ministeriële regeling aan te wijzen categorieën gevallen geluids- of filmopnamen gemaakt die op een gegevensdrager worden vastgelegd.

G

Titel III van het Eerste Boek komt als volgt te luiden:

Titel III

De raadsman

Eerste afdeling

Optreden raadsman

Artikel 37 (wie is bevoegde raadsman)

1. Als raadslieden worden slechts toegelaten in Nederland op het tableau van de Nederlandse orde van advocaten ingeschreven advocaten. Eveneens worden toegelaten de personen bedoeld in artikel 16b dan wel 16h van de Advocatenwet volgens de Advocatenwet bevoegde personen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 16e respectievelijk 16j van de Advocatenwet.

Artikel 38 (gekozen raadsman)

1. De verdachte is te allen tijde bevoegd een of meer raadslieden te kiezen.
2. Tot de keuze van een of meer raadslieden is ook de wettige vertegenwoordiger van de verdachte bevoegd.
3. Is de verdachte verhinderd van zijn wil te dien aanzien te doen blijken en heeft hij

geen wettige vertegenwoordiger, dan is zijn echtgenoot of geregistreerde partner of de meest gerede der bloed- of aanverwanten, tot de vierde graad ingesloten, tot die keuze bevoegd.

4. De ingevolge het tweede of het derde lid gekozen raadsman treedt af, zodra de verdachte zelf een raadsman heeft gekozen.
5. De gekozen raadsman geeft kennis van zijn optreden voor de verdachte aan de hulpofficier van justitie, de officier van justitie en de rechter-commissaris, indien deze reeds in de zaak betrokken is.
6. Indien de gekozen raadsman een eerder gekozen of aangewezen raadsman vervangt, geeft hij daarvan ook kennis aan het bestuur van de raad voor rechtsbijstand; hij verwittigt ook de in het vijfde lid genoemde functionarissen en de vervangen raadsman.
7. Door de kennisgeving van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand eindigen de werkzaamheden van de vervangen raadsman.

Artikel 39 (aanwijzing via raad voor rechtsbijstand)

1. Het bestuur van de raad voor rechtsbijstand wijst na de mededeling van de hulpofficier van justitie bedoeld in artikel 28, vierde lid, of na de mededeling dat een verdachte in verzekering is gesteld die niet eerder een beroep heeft gedaan op rechtsbijstand, een raadsman aan.
2. De aanwijzing geschiedt van bij de raad ingeschreven advocaten geschiedt beurtelings en zo spoedig mogelijk.
3. De verdachte die om rechtsbijstand verzoekt, kan daarbij een voorkeur voor een bepaalde raadsman kenbaar maken.
4. In gevallen waarin geen advocaat aanwezig is voor het verlenen van rechtsbijstand, brengt de hulpofficier van justitie of de officier van justitie dit onverwijld ter kennis van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand.
5. De krachtens het tweede lid aangewezen raadsman treedt ook op als raadsman voor de verdachte tijdens de behandeling door de rechtbank van het hoger beroep van de officier van justitie bedoeld in artikel 61, tweede lid.
6. De aanwijzing eindigt met het aflopen van het ophouden voor onderzoek, dan wel van de inverzekeringstelling en de eventuele verlenging.

Artikel 40 (aanwijzing raadsman na afloop inverzekeringstelling)

1. Voor de verdachte die geen raadsman heeft, wordt door het bestuur van de raad voor rechtsbijstand een raadsman aangewezen, indien
  - ten aanzien van hem de bewaring is bevolen, of
  - ten aanzien van hem een bevel tot gevangenneming is gegeven, of
  - hoger beroep is ingesteld tegen het eindvonnis in eerste aanleg en het een zaak betreft waarin zijn voorlopige hechtenis is bevolen.
2. De aangewezen raadsman geeft kennis van zijn optreden voor de verdachte aan de hulpofficier van justitie, de officier van justitie en de rechter-commissaris.

Artikel 41 (aanvullende aanwijzing op verzoek van de verdachte of last van de rechter)

1. Het bestuur van de raad voor rechtsbijstand wijst op verzoek van de verdachte voor hem een raadsman aan, indien hij anders dan krachtens een bevel tot inverzekeringstelling rechtens van zijn vrijheid is beroofd en vervolging tegen hem is

aangevangen, tenzij hij door de duur van zijn vrijheidsberoving niet in zijn verdediging kan zijn of worden geschaad.

2. Op last van de rechter-commissaris of de voorzitter van de rechtbank wijst het bestuur van de raad voor rechtsbijstand een raadsman aan voor het verlenen van rechtsbijstand aan een verdachte die op vrije voeten verkeert.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de uitvoering van de aanwijzing op grond van het eerste lid en of op grond van artikel 40.

Artikel 42 (mededeling van optreden raadsman)

1. Van elke door het bestuur van de raad voor rechtsbijstand gedane aanwijzing wordt onverwijld, op de wijze door Onze Minister te bepalen wijze, kennis gegeven aan de hulpofficier van justitie, het openbaar ministerie, de raadsman, de verdachte en aan de in de zaak betrokken rechter-commissaris.
2. De aangewezen raadsman kan de waarneming van bepaalde verrichtingen namens hem door een andere raadsman doen geschieden.
3. Indien de aangewezen raadsman de zaak van de verdachte aan een andere advocaat voor verdere behandeling overdraagt, doet hij daarvan mededeling overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid. Hij doet voorts mededeling van zijn overdracht aan het bestuur van de raad voor rechtsbijstand.

Artikel 43 (verhinderung of vervanging van raadsman)

1. Bij verhindering of ontstentenis van de aangewezen raadsman treft deze een voorziening voor zijn waarneming; indien blijkt dat dit niet is geschied, wordt zo nodig aan de verdachte onverwijld een andere raadsman toegewezen.
2. Blijkt van de verhindering of ontstentenis van de raadsman pas op de terechtzitting, dan geeft de voorzitter last tot aanwijzing van een andere raadsman.
3. Op verzoek van de aangewezen raadsman of van de verdachte kan een andere raadsman worden aangewezen.
4. Aanwijzing van een andere raadsman geschiedt door het bestuur van de raad voor rechtsbijstand die de te vervangen raadsman heeft aangewezen. In geval de raadsman is aangewezen op last van een rechterlijke autoriteit, geschiedt de vervanging door het bestuur van de raad voor rechtsbijstand met een afschrift van die vervanging aan de autoriteit die de last gaf.

Artikel 44 (vergoeding van raadsman)

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen op grond van de Wet op de rechtsbijstand regels worden gegeven omtrent de beloning van aangewezen raadsliden - met inbegrip van advocaten die overeenkomstig artikel 39, tweede-lid, als raadsman optreden - en de vergoeding van door hen gemaakte onkosten, alsmede, zonodig, omtrent de wijze van vaststelling daarvan door de rechter. Daarbij kan worden bepaald dat rechterlijke beslissingen ter zake niet vatbaar zullen zijn voor hoger beroep en cassatie.

Artikel 45 (verhaal van kosten rechtsbijstand naar draagkracht)

1. Indien een raadsman is aangewezen op grond van artikel 39 kan Onze Minister de kosten voor de rechtsbijstand geheel of ten dele op de veroordeelde verhalen, voor zover de draagkracht van de veroordeelde daartoe aanleiding geeft.
2. Het verhaal geschiedt op last van Onze Minister nadat de uitspraak tegen de veroordeelde onherroepelijk is geworden, door schriftelijke kennisgeving van de betalingsverplichting aan de veroordeelde. De kennisgeving vermeldt welk bedrag verschuldigd is alsmede de wijze waarop en de termijn waarbinnen de betaling moet geschieden. De kennisgeving wordt betekend aan de veroordeelde op de wijze als voorzien in artikelen 585, tweede lid.
3. De veroordeelde kan zich binnen zeven dagen na de betekening van de kennisgeving bij met redenen omkleed bezwaarschrift verzetten tegen het verhaal. Het bezwaarschrift wordt ingediend bij het gerecht in eerste aanleg waar de beslissing in de strafzaak, in verband waarmee de kosten van rechtsbijstand werden vergoed, is gegeven. De veroordeelde en de vertegenwoordiger van Onze Minister ontvangen tijdig een oproeping voor de behandeling van het verzet van de griffie van het gerecht waar het verzet is aangetekend. De behandeling vindt plaats door de raadkamer van dit gerecht in het openbaar. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging van de in het tweede lid bedoelde last. De raadkamer beslist zo spoedig mogelijk, maar niet later dan veertien dagen na de behandeling van het verzet. Van de beslissing van het gerecht wordt mededeling aan de veroordeelde en de vertegenwoordiger van Onze Minister gedaan. Wordt het verzet gegrond verklaard, dan eindigt daarmee de zaak. Indien het verzet ongegrond wordt verklaard, is de last voor tenuitvoerlegging vatbaar.
4. Tegen de beschikking van het gerecht is hoger beroep noch cassatie toegelaten.
5. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de uitvoering van het eerste en tweede lid.

Tweede afdeling

Bevoegdheden van de raadsman betreffende het verkeer met de verdachte en de kennisneming van processtukken

Artikel 46 (vrije toegang tot raadsman, communicatie met behulp van een tolk)

1. De raadsman heeft vrije toegang tot de verdachte die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, kan hem alleen spreken en met hem brieven wisselen zonder dat van de inhoud door anderen wordt kennis genomen, een en ander onder het vereiste toezicht, met inachtneming van de huishoudelijke reglementen, en zonder dat het onderzoek daardoor mag worden opgehouden.
2. De verdachte die de Nederlandse taal niet verstaat of onvoldoende beheerst kan ten behoeve van zijn contacten met zijn raadsman een beroep doen op bijstand van een beëdigde tolk. De raadsman is verantwoordelijk voor het oproepen van een tolk.

Artikel 47 (beperking verkeer raadsman verdachte)

1. Indien uit bepaalde omstandigheden een ernstig vermoeden voortvloeit dat het vrije verkeer tussen raadsman en verdachte hetzij zal strekken om de verdachte bekend te maken met enige omstandigheid waarvan hij in het belang van het onderzoek tijdelijk onkundig moet blijven, hetzij wordt misbruikt voor pogingen om de opsporing der waarheid te belemmeren, kan tijdens het voorbereidende onderzoek de officier van justitie, telkens bevelen dat de raadsman geen toegang tot de verdachte zal hebben of

deze niet alleen zal mogen spreken en dat brieven of andere stukken, tussen raadsman en verdachte gewisseld, niet zullen worden uitgereikt.

2. Het bevel omschrijft de bepaalde omstandigheden bedoeld in het eerste lid; het beperkt de vrijheid van verkeer tussen raadsman en verdachte niet meer en wordt voor niet langer gegeven, dan door die omstandigheden wordt gevorderd, en is in elk geval slechts gedurende ten hoogste zes dagen van kracht. Van het bevel geschiedt schriftelijke mededeling aan de raadsman en aan de verdachte.

3. De rechter-commissaris of de officier van justitie onderwerpt het bevel onverwijld aan het oordeel van de rechtbank, waartoe hij behoort. De rechtbank beslist zo spoedig mogelijk na de raadsman te hebben gehoord, althans schriftelijk opgeroepen. De rechtbank kan bij haar beslissing het bevel opheffen, wijzigen of aanvullen.

4. Alle belemmeringen van het vrij verkeer tussen raadsman en verdachte, die op grond van het tweede en derde lid zijn bevolen, nemen een einde zodra de dagvaarding ter terechtzitting in eerste aanleg aan de verdachte is betekend.

Artikel 48 (hernummerd artikel 50a)

1. Ingeval een bevel als bedoeld in artikel 46 is gegeven, brengt de officier van justitie of de rechter-commissaris dit onverwijld ter kennis van de voorzitter van de rechtbank. Deze wijst onverwijld een (vervangend) raadsman aan.

2. De krachtens het eerste lid aangewezen raadsman treedt, zolang het bevel van kracht is en voor zover het vrije verkeer tussen raadsman en verdachte daardoor wordt beperkt, als zodanig op.

Artikel 49 (hernummerd artikel 51)

Ten aanzien van de bevoegdheid van de raadsman tot de kennisneming van processtukken en het verkrijgen van afschrift daarvan vinden de artikelen 30 tot en met 34 overeenkomstige toepassing. Van alle stukken die ingevolge dit wetboek ter kennis van de verdachte worden gebracht, ontvangt de raadsman, behoudens het bepaalde in artikel 32, tweede lid (wetsvoorstel processtukken), onverwijld afschrift.

Artikel 50-51 (vervallen)

[Aangepaste tekst van artikel 49 opgenomen als artikel 45]

H

Artikelen 53 en 54 komen te luiden:

Artikel 53 (aanhouden bij heterdaad ter voorgeleiding aan hulpofficier van justitie)

1. In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit is een ieder bevoegd de verdachte aan te houden.

2. De opsporingsambtenaar die een verdachte bij ontdekking op heterdaad aanhoudt, brengt deze ten spoedigste over naar de plaats bestemd voor verhoor ter voorgeleiding aan de hulpofficier van justitie of de officier van justitie.

3. Geschiedt de aanhouding door een ander dan de opsporingsambtenaar, dan levert

deze de aangehoudene onverwijld aan een opsporingsambtenaar over, onder afgifte aan deze van bij de verdachte aangetroffen voorwerpen. De opsporingsambtenaar handelt overeenkomstig de bepalingen van het tweede lid en maakt zo nodig een kennisgeving van inbeslagneming op.

4. Bij de voorgeleiding van de verdachte aan de hulpofficier van justitie of de officier van justitie beoordeelt deze de rechtmatigheid van de aanhouding en de noodzaak van verdere vrijheidsbeneming op grond van artikel 57.

Artikel 54 (aanhouden buiten heterdaad ter voorgeleiding aan hulpofficier van justitie)

1. De opsporingsambtenaar is buiten het geval van ontdekking op heterdaad op last van de officier van justitie of de hulpofficier van justitie bevoegd de verdachte aan te houden ter zake van misdrijf. Artikel 53, tweede lid, is van toepassing.

2. Het bevel tot aanhouding kan door de officier van justitie of de hulpofficier van justitie mondeling of schriftelijk worden gegeven. Indien het mondeling wordt gegeven, wordt het nadien in het proces-verbaal gerelateerd.

3. Indien het bevel van de officier van justitie of de hulpofficier van justitie niet kan worden afgewacht, is de opsporingsambtenaar bevoegd de verdachte van misdrijf aan te houden teneinde hem ten spoedigste voor te geleiden aan de hulpofficier van justitie.

4. Een bevoegdheid tot aanhouding buiten het geval van ontdekking op heterdaad komt toe aan een persoon in de openbare dienst van een vreemde staat die op door het volkenrecht toegelaten wijze grensoverschrijdend het achtervolgingsrecht in Nederland uitoefent, onder de verplichting ten aanzien van de aangehoudene te handelen overeenkomstig artikel 53, tweede lid.

I

De artikelen 57 tot en met 61 komen te luiden:

Artikel 57 (ophouden voor onderzoek)-(in plaats van artikel 61)

1. Nadat de aangehouden verdachte aan de hulpofficier van justitie of de officier van justitie is voorgeleid, kan deze bevelen dat de verdachte wordt opgehouden voor onderzoek dan wel in vrijheid wordt gesteld. De hulpofficier van justitie kan voorts beslissen om de verdachte onverwijld voor te geleiden aan de officier van justitie.

2. Vanaf het tijdstip van zijn aanhouding kan de verdachte van overtreding ten hoogste zes uur worden opgehouden voor onderzoek; de verdachte van misdrijf ten hoogste negen uur. De tijd tussen middernacht en negen uur 's morgens wordt voor de berekening van deze termijnen niet meegerekend. De ophouding vindt plaats in het belang van het onderzoek.

3. Na ommekomst van de periode bedoeld in het tweede lid, of zoveel eerder als het onderzoek dat toelaat, wordt de verdachte in vrijheid gesteld, in verzekering gesteld of voorgeleid aan de rechter-commissaris.

4. Het onderzoek bedoeld in het eerste lid, omvat mede de identificatie van de verdachte, de voorbereidingen voor het verhoor, het verhoor en het uitreiken van mededelingen in persoon over het vervolg van de strafzaak.

5. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord op de wijze bepaald in artikelen 29 en 29a.

Artikel 57a (verlenging ophouding voor onderzoek ter identificatie)

1. Indien de identificatie van de aangehouden verdachte van een overtreding niet kan worden afgerond binnen zes uur, kan op bevel van de hulpofficier van justitie voor wie de verdachte is geleid, de termijn voor het ophouden bedoeld in artikel 57, tweede lid, eenmaal met ten hoogste zes uren worden verlengd.
2. Het bevel tot verlenging op grond van het eerste lid is gedagtekend en ondertekend. Het bevat een korte omschrijving van het strafbare feit ten aanzien waarvan een verdenking bestaat en de feiten of omstandigheden waarop de verdenking is gegrond.
3. De verdachte wordt in het bevel met name of, wanneer zijn naam onbekend is, zo duidelijk mogelijk aangewezen. Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt.

Artikel 58 (voorgeleiding aan (hulp)officier van justitie, bevel tot inverzekeringstelling of voorgeleiding ter bewaring)

1. De hulpofficier van justitie of de officier van justitie voor wie de verdachte is geleid, kan na hem te hebben verhoord, in het belang van het onderzoek bevelen dat hij tijdens het onderzoek ter beschikking van de justitie zal blijven en daartoe in verzekering wordt gesteld op een in het bevel aangeduide plaats. De verdachte kan zich bij dit verhoor laten bijstaan door zijn raadsman.
2. Het bevel tot inverzekeringstelling kan slechts worden verleend in geval van een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten in het belang van het onderzoek daarnaar; het bevel is geldig voor ten hoogste drie dagen. Onder het belang van het onderzoek wordt mede verstaan het belang van het aan de verdachte in persoon uitreiken van mededelingen over de strafzaak.
3. Indien het bevel door de hulpofficier van justitie wordt gegeven, geeft hij daarvan onverwijld kennis aan de officier van justitie. Zodra het belang van het onderzoek dit toelaat, gelast de hulpofficier van justitie of de officier van justitie de invrijheidstelling van de verdachte.
4. Bij gelegenheid van de invrijheidstelling van de verdachte na afloop van de termijn bedoeld in artikel 57, tweede lid, of bij zijn heenzending binnen de termijn van de inverzekeringstelling, geeft de hulpofficier van justitie na overleg met het openbaar ministerie zoveel mogelijk kennis van de voorgenomen afdoening van de zaak.
5. De officier van justitie kan de vervolgingsbeslissing nemen die de stand van het onderzoek mogelijk maakt: het uitvaardigen van een strafbeschikking, het aanzeggen of uitreiken van de dagvaarding, de overdracht van strafvervolgning dan wel het afzien van vervolging indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan.

Artikel 59 (vormvereisten bevel tot inverzekeringstelling)

1. Het bevel tot inverzekeringstelling is gedagtekend en ondertekend. Het omschrijft zo nauwkeurig mogelijk het strafbare feit, en de gronden voor de inverzekeringstelling. De verdachte wordt in het bevel met name, of wanneer zijn naam onbekend is, zo duidelijk mogelijk aangewezen. Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt.
2. De directeur van de stichting reclassering wordt onverwijld van het bevel tot inverzekeringstelling in kennis gesteld.
3. Het politiebureau is bestemd voor het ondergaan van de inverzekeringstelling. In bijzondere gevallen kan de officier van justitie gelasten dat de inverzekeringstelling in

een huis van bewaring wordt ondergaan.

Artikel 60 (bevel tweede termijn van inverzekeringstelling door RC)

1. Indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, kan de officier van justitie vorderen dat de rechter-commissaris een machtiging verleent tot verlenging van de inverzekeringstelling voor ten hoogste drie dagen.
2. De rechter-commissaris bepaalt onverwijld tijd en plaats van de behandeling van de vordering en geeft hiervan kennis aan de officier van justitie, de verdachte en zijn raadsman.
3. De verdachte is bevoegd zich door een raadsman te doen bijstaan. De rechter-commissaris stelt de officier van justitie en de verdachte in de gelegenheid opmerkingen te maken. Hij beslist op de vordering. Artikel 59, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 61 (verzoek om invrijheidstelling; appel tegen beslissing van RC tot invrijheidstelling verdachte)

1. De verdachte kan tijdens zijn inverzekeringstelling een verzoek tot invrijheidstelling doen aan de rechter-commissaris. Artikel 60, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Tegen een beschikking van de rechter-commissaris tot onmiddellijke invrijheidstelling van de verdachte staat voor de officier van justitie binnen veertien dagen daarna bij de rechtbank hoger beroep open.
3. De verdachte wordt, tenzij de rechtbank reeds aanstonds tot afwijzing van het hoger beroep besluit, gehoord althans behoorlijk opgeroepen. De rechtbank kan diens medebrenging gelasten.
4. De rechtbank beslist zo spoedig mogelijk. De beschikking is met redenen omkleed en wordt schriftelijk ter kennis van de officier van justitie en de verdachte gebracht.

J

Het eerste lid van artikel 95 komt als volgt te luiden:

1. De opsporingsambtenaar die de verdachte staande houdt of aanhoudt, kan de voor inbeslagneming vatbare voorwerpen die de verdachte met zich voert, in beslag nemen.

K

Artikel 487 wordt als volgt gewijzigd:

- a. In het eerste lid wordt de zinsnede artikel 60, eerste en derde lid, vervangen door: artikel 57, eerste tot en met derde lid,
- b. Onder vernummering van het tweede tot het derde lid wordt ingevoegd een tweede lid dat luidt:
  2. In afwijking van artikel 57, tweede lid, is de duur van het ophouden voor onderzoek ter zake van verdenking van een misdrijf ten hoogste zes uur.

L

De artikelen 489 tot en met 491 komen te luiden:

Artikel 489 (aanwijzing raadsman voor minderjarige verdachte)

1. Indien de hulpofficier van justitie of officier van justitie aan wie de aangehouden verdachte is voorgeleid, overweegt een voorstel te doen tot deelneming aan een project als bedoeld in artikel 77e van het Wetboek van Strafrecht, stelt hij de desbetreffende coördinator van deze projecten daarvan onverwijld in kennis.
2. De hulpofficier van justitie of de officier van justitie aan wie de aangehouden verdachte is voorgeleid, deelt in aansluiting op de mededelingen genoemd in artikel 27d aan de verdachte mee dat hij recht heeft op bijstand van een raadsman voorafgaand en tijdens het verhoor omtrent de verdenking van het strafbaar feit, waarvoor hij is aangehouden..
3. Bij de voorgeleiding bedoeld in het tweede lid, geeft de hulpofficier van justitie onverwijld kennis van de aanhouding wegens verdenking van een misdrijf aan het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, opdat voor de verdachte een raadsman wordt aangewezen. Hij doet voorts mededeling van de aanhouding aan de ouders of voogd van de minderjarige en aan de raad voor de kinderbescherming.
4. De aanwijzing geschiedt door het bestuur van de raad voor rechtsbijstand, nadat hij de mededeling bedoeld in het derde lid heeft ontvangen. .

Artikel 490 (rechtsbijstand aan minderjarige verdachte)

1. De raadsman die daartoe op grond van artikel 489, derde en vierde lid, is aangewezen verleent de verdachte rechtsbijstand als bedoeld in artikel 28a, eerste lid, De raadsman overlegt met zijn cliënt over de noodzaak van zijn aanwezigheid tijdens het verhoor en doet mededeling van de uitkomst van dit overleg aan de hulpofficier van justitie. Op verzoek van de verdachte verleent de raadsman ook rechtsbijstand tijdens het verhoor; de raadsman wordt daartoe tot het politieverhoor toegelaten, tenzij het belang van het onderzoek dit verbiedt.
2. Voor de verdachte die geen raadsman heeft, wijst de raad voor rechtsbijstand een raadsman aan, wanneer tegen de verdachte een vervolging, anders dan door een strafbeschikking, is aangevangen wegens een feit waarvan in eerste aanleg de rechtbank, niet zijnde de kantonrechter, kennis neemt. Artikel 40, eerste lid, is van toepassing.
3. Indien de officier van justitie in een strafbeschikking ter zake van misdrijf een taakstraf als bedoeld in artikel 77f, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht wil opleggen en deze meer dan tweeëndertig uren zal belopen, dan wel de officier van justitie een strafbeschikking ter zake van misdrijf wil uitvaardigen en het bedrag dat daarmee is gemoeid het bedrag van € 200 overschrijdt, roept deze de minderjarige op teneinde te worden gehoord. Bij die oproeping wordt tevens medegedeeld dat de minderjarige zich door een raadsman kan laten bijstaan.

Artikel 491 (inverzekeringstelling en voorlopige hechtenis)

1. In afwijking van artikel 59, tweede lid, wordt de raad voor de kinderbescherming onverwijld van de inverzekeringstelling in kennis gesteld. De raad voor de kinderbescherming rapporteert zo spoedig mogelijk.
2. Indien rapportage van de raad voor de kinderbescherming beschikbaar is, slaat de officier van justitie daarop acht alvorens een vordering tot bewaring te doen.

3. Indien de verdachte rehtens zijn vrijheid is ontnomen en niet is geplaatst in een justitiële jeugdinrichting, is ten aanzien van zijn ouders of voogd artikel 46 van toepassing.

[PM aanpassing in andere wetten en lagere regelgeving]

Artikel II

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Veiligheid en Justitie,

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,